

УДК 378.22:[373.61+37.014.543]

Ю. А. ЧЕЧУРА

аспірант

Класичний приватний університет

ТЕРМІНОЛОГІЧНИЙ БАЗИС ДОСЛІДЖЕННЯ ГОТОВНОСТІ ДО ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ КЕРІВНИКІВ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

У статті проаналізовано термінологічний базис дослідження готовності до фінансово-економічної діяльності майбутніх керівників навчальних закладів, здійснено аналіз праць, присвячених цьому феномену.

Фінансово-економічну діяльність керівників навчальних закладів представлено як специфічну активність суб'єктів управлінської роботи, метою якої є цілепокладання, мотивація, планування, організація, упорядкування, контроль за рухом, обміном, множенням, збереження матеріальних, інтелектуально-інформаційних, кадрових, естетичних, іміджевих та інших цінностей як усередині освітньої системи, так і зовні.

Ключові слова: керівник навчального закладу, фінансово-економічна діяльність, діяльність, фінансова діяльність, економічна діяльність, готовність до діяльності.

Розгляд фінансово-економічної діяльності керівників в контексті проблематики професійної освіти магістрів з управління навчальним закладом дає можливість перейти до наступного завдання нашого дослідження, а саме висвітлення сутності та змісту основних компонентів готовності до фінансово-економічної діяльності майбутніх керівників навчальними закладами.

Такий розгляд треба розпочати з виявлення та аналізу існуючих теоретичних посилань та практичних наробок у цій сфері, а передумовою такої роботи є презентація авторського уявлення про фінансово-економічну діяльність як предмет наукового дослідження.

Отже, **метою статті** є розкриття змісту основних понять дослідження проблеми підготовки магістрів майбутніх магістрів з управління навчальним закладом до фінансово-економічної діяльності.

Серед існуючих словникових та енциклопедичних видань понятійний конструкт “фінансово-економічна діяльність” зустрічається лише в поодиноких роботах. Наприклад, у Технічній енциклопедії Tech Trend він розглядається як “економічне обґрунтування вигідності розвитку виробництва тих чи інших товарів або надання послуг на коротко-, середньо- та довгострокові періоди часу, розрахунки економічної ефективності впроваджуваних видів продукції і техніки, а також раціональний розподіл сировини, матеріалів та устаткування між виробничими підрозділами, щоб забезпечувати високу рентабельність, безперервність роботи і випуск високоякісної продукції [27]. Як бачимо, з наведеного визначення важко експлікувати та екстраполювати сутність феномена фінансово-економічної діяльності в контексті управлінської роботи керівників навчальними закла-

дами, але простежується загальне його розуміння через ключові слова: вигідність, ефективність, раціональний розподіл (раціональність), рентабельність тощо.

Інші варіанти визначень мають лише орієнтовну основу та не можуть претендувати на закінчений характер. Наприклад, у праці І. Лях, фінансово-економічну діяльність представлено як “стан підприємства, що: дає змогу забезпечити фінансово-економічну рівновагу, стійкість, платоспроможність і ліквідність підприємства в довгостроковому періоді; задовольняє потреби підприємства у фінансово-економічних ресурсах для стійкого розширеного відтворення підприємства; забезпечує достатню фінансово-економічну незалежність підприємства, здатне протистояти існуючим і виникаючим небезпекам і загрозам, що прагнуть завдати фінансово-економічної шкоди підприємству, або змінити небажану структуру капіталу, або примусово ліквідувати підприємство; забезпечує достатню гнучкість при прийнятті фінансово-економічних рішень; забезпечує захищеність фінансово-економічних інтересів власників підприємства [15].

В останньому визначенні прослідковуються суттєві логічні помилки, зокрема, чи можна вважати будь-яку діяльність людини або підприємства станом? Очевидно, що ні, адже діяльність людини в будь-якій сфері є специфічним видом активності стосовно визначеного об'єкта, що має свої цілі, завдання та сенси. На користь цієї тези свідчать численні словникові видання, де розкривається зміст дефініції “діяльність”. Спробуємо розібратися, як автори його розуміють.

На думку відомого психолога О. Леонтьєва, діяльність, на відміну від простої дії виконання, повинна мати певний життєвий сенс для людини, що забезпечується тільки в тому випадку, якщо в неї є мета, що повністю збігається з основним мотивом її поведінки в певній ситуації [13].

Проаналізувавши словники та енциклопедії [20; 21; 24], спільною думкою всіх авторів є те, що діяльність розглядають як найважливішу форму прояву активного ставлення людини до дійсності.

У словнику психолого-педагогічних понять і термінів діяльність розглядається як “специфічна форма свідомого, цілеспрямованого активного ставлення до оточуючої дійсності для її доцільної зміни і перетворення; аналіз конкретної діяльності можливий лише за умови визначення потреб, мотивів такої діяльності та умов досягнення мети; активність людини, спрямована на осягнення свідомо поставлених цілей, пов'язаних із задоволенням її потреб та інтересів, на виконання вимог до неї зі сторони суспільства; специфічно людська, регульована свідомістю як вищою інстанцією внутрішня і зовнішня активність, що спричиняється потребою” [24].

У педагогічному енциклопедичному словнику “діяльність” – це найважливіша форма прояву активного ставлення людини до навколишньої дійсності. До діяльності людину спонукають різними потребами, інтересами, схильностями, почуттями, свідомістю боргу, відповідальності, які виступають як мотиви діяльності. Наявність мотивів надає діяльності певний

сенс, визначає її значущість для людини. Від змісту і характеру мотивів більшою мірою залежить наполегливість людини у виконанні діяльності та успіх в досягненні її мети. Цілі і мотиви діяльності спонукають людину до активного подолання перешкод, що виникають на шляху до отримання бажаного результату. Основним видом діяльності людини є праця в її різноманітних формах. Фізична продуктивна праця спрямована на створення матеріальних благ, необхідних для задоволення різноманітних потреб людей. Чим складніше практичне завдання, тим більшу роль в її вирішенні грають теоретичні знання та пов'язані з ними розумові дії. Розумова праця спрямована на пізнання дійсності, утворення нових наукових понять, теорій тощо [20, с. 710–711].

У педагогічному енциклопедичному словнику “діяльність” подається як активна взаємодія з навколишньою дійсністю, під час якої жива істота виступає як суб’єкт, цілеспрямовано впливає на об’єкт і задовольняє таким чином свої потреби. Основним видом людської діяльності, що зіграла вирішальну роль в походженні і розвитку фізичних та духовних властивостей людини, є праця. На основі неї під час соціально-історичного розвитку виникає особлива суспільно необхідна – розумова діяльність. Аналіз структури як матеріальної, так і духовної діяльності виявляє такі основні елементи її змісту: мотиви, які спонукають до діяльності; мета – результати, на досягнення яких діяльність спрямована; засоби, за допомогою яких ця діяльність здійснюється [21].

Психологія менеджменту дає таке визначення поняття “діяльність”: “форма активного ставлення суб’єкта до дійсності, яке спрямоване на досягнення свідомо поставлених цілей і пов’язане зі створенням суспільно вагомих цінностей і засвоєнням соціального досвіду” [11, с. 550].

У всіх цих визначеннях ми вважаємо, що алогічним є твердження стосовно того, що діяльність – це форма активного ставлення суб’єкта до дійсності. Чи можна назвати діяльність ставленням до чогось? Адже ставлення – це сформована людиною протягом певного періоду оцінка об’єкта. Будь-яка діяльність потребує якихось дій, спрямованих на заданий результат, а не оцінювання. На нашу думку, доцільнішим є варіант, у якому діяльність постає як форма активного досягнення суб’єктом свідомо поставлених цілей, а не його ставлення до цієї цілі або дійсності загалом.

Але ми погоджуємося з думкою цих науковців щодо того, що діяльність людини неможлива без мотивів, які спонукають особистість до активних дій для досягнення мети та отримання бажаних результатів. При цьому діяльність людини в ментальному сенсі прийнято розподіляти на чотири головні види: праця, навчання, спілкування та гра.

Хоча, М. Гамезо, І. Домашенко розподіляють діяльність людини на три основні види: праця (діяльність, спрямована на досягнення матеріальних та духовних засобів), навчання (діяльність, спрямована на засвоєння знань, відпрацювання вмій та навичок) та гра (діяльність, спрямована на сам процес гри та відтворення в доступній формі праця і навчання) [1,

с. 91]. Ми можемо погодитися з цією думкою, тому що спілкування є складовою цих трьох компонентів діяльності.

В контексті даного дослідження нас цікавить, насамперед, діяльність людини – фахівця з управління навчальним закладом, – тобто той вид діяльності, який пов'язаний з працею та навчанням. Хоча частково професія керівника навчального закладу має у своїй основі і елементи гри.

Враховуючи попередні позиції, продовжимо розгляд сутності та змісту фінансово-економічної діяльності як феномена наукового вивчення через дослідження наукової та методичної літератури, а також синтез двох понятійних конструктів – фінансової та економічної діяльності.

Так, відповідно до міжнародного стандарту бухгалтерського обліку 7 “звіт про рух грошових коштів”, фінансова діяльність – діяльність, що спричиняє зміни розміру та складу вкладеного капіталу та запозичень суб'єкта господарювання [18].

З цього визначення важко зрозуміти та визначити місце фінансової діяльності в функціональному полі керівників навчальних закладів, отже для більшої точності треба зануритися в аналіз кожного поняття окремо.

На користь такого узагальнення свідчать і інші визначення, наведені в нормативно-правових документах. Так, у методичних рекомендаціях з аналізу та оцінювання фінансового стану підприємств зазначено, що фінансова діяльність пов'язана з формуванням, розміщенням і використанням власного капіталу, залученням і використанням коштів зі сторони, сплатою відсотків за позички, отриманням відсотків по депозитах, дивідендів тощо [17].

На нашу думку, більш адекватним цілям нашої роботи виглядає розуміння фінансової діяльності представлене Т. Євась, Н. Шаєвською, які вважають, що вона має на меті забезпечення систематичного надходження й ефективного використання фінансових ресурсів, дотримання розрахункової і кредитної дисципліни, досягнення раціонального співвідношення власних і залучених коштів, фінансової стійкості з метою ефективного функціонування підприємства [4].

Інші дослідники наголошують, що фінансова діяльність – це система використання різних форм і методів для фінансового забезпечення функціонування підприємства та досягнення ним поставлених цілей, тобто це та практична фінансова робота, що забезпечує життєдіяльність підприємства, поліпшення її результатів [3, с. 51].

Наведемо для повноти картини й інші думки з приводу фінансової діяльності:

– Т. Черемісова стверджує, що фінансова діяльність спрямована на збільшення грошових коштів, що знаходяться в розпорядженні підприємства з метою фінансового забезпечення операційної та інвестиційної діяльності [28];

– фінансову діяльність підприємства спрямовано на вирішення таких основних завдань: фінансове забезпечення поточної виробничо-господарської діяльності; пошук резервів збільшення доходів, прибутку, підви-

щення рентабельності та платоспроможності; виконання фінансових зобов'язань перед контрагентами; мобілізація фінансових ресурсів в обсязі, необхідному для фінансування виробничого й соціального розвитку, збільшення власного капіталу; контроль за ефективним, цільовим розподілом та використанням фінансових ресурсів [6].

Отже, фінансова діяльність – активність людини, спрямована на заощадження, накопичення та примноження грошових коштів для свого особистого успішного функціонування або підприємства, в якому він працює чи яке очолює.

На відміну від фінансової діяльності в економічній діяльності з'являються крім руху грошей певні матеріальні відносини. Так, у словнику франчайзингу та бізнесу, економічна діяльність розглядається як “такий процес виробництва продукції (товарів та послуг), який здійснюється з використанням певних ресурсів: сировини, матеріалів, устаткування, робочої сили, технологічних процесів тощо” [25].

У своїй дисертаційній роботі Л. Шишмарьова дає визначення економічної діяльності як “здійснення виробничим колективом в обраній галузі (галузях) системи скоординованих поточних і перспективних заходів, спрямованих на досягнення високих кінцевих результатів в інтересах як підприємства, так і держави” [29, с. 5]. Але, на наш погляд, визначення є поверхневим та не зачіпає всіх аспектів, які пов'язані саме з економічним контекстом. А саме економічне благо, економічні зв'язки, відносини, виробництво, обмін, перерозподіл та ін.

Подальший аналіз наукових робіт, що стосуються проблематики дослідження, виявив низку вчених, у яких знаходимо енергію та підтримку того, що сучасні керівники навчальних закладів повинні бути компетентні в усіх питаннях, а особливо, що стосується фінансово-економічної діяльності. Наприклад, у праці Т. Дрожжиної наголошено, що “фінансова складова передбачає знання засад фінансової діяльності директорів ЗНЗ, основних напрямів роботи директорів шкіл щодо зміцнення матеріальної бази, діяльності у сфері грошово-кредитних відносин та певних знань із бухгалтерії”. Під економічною компетентністю директорів ЗНЗ дослідниця розуміє систему економічних категорій, що окреслюють цілісну суть виробництва, розподілу, обміну і споживання матеріальних та духовних благ, формування економічного мислення з метою забезпечення ефективної діяльності навчального закладу [7, с. 5].

Отже, підводячи підсумки аналітичної роботи, наведемо власне визначення сутності економічної діяльності керівників у такому формулюванні: це форма активного досягнення господарчих та фінансових цілей навчального закладу.

Подальший розгляд термінологічної бази ставить на порядок денний проблему розуміння феномена “готовність”, адже сенс цієї наукової праці полягає в корекції необхідних і достатніх умов її формування в майбутніх менеджерів у сфері освіти і виробничого навчання.

Розглянемо “готовність” як предмет дослідження в різних ракурсах, що прослідковуються як у класичних монографічних виданнях, так і у словникових або енциклопедичних.

Передусім, порівняємо значення цього терміна в словниках та енциклопедичних виданнях. Так, наприклад, в енциклопедичній педагогічній літературі термін “готовність” визначають як високий рівень розвитку мотиваційних, пізнавальних, емоційних та вольових процесів особистості або колективу, що забезпечує успіх майбутньої діяльності; це також адекватна настанова на майбутню діяльність [19, с. 61].

В Енциклопедії освіти “готовність до діяльності” розглядається як стан мобілізації психологічних і психофізіологічних систем людини, які забезпечують виконання певної діяльності. У психології виокремлюють кілька аспектів готовності до діяльності: а) операційний – володіння певним набором способів дії, знань, умінь та навичок, а також можливості набуття нового досвіду в межах певної діяльності; б) мотиваційний – система спонукальних якостей щодо певної діяльності (мотиви пізнання, досягнення, самореалізації тощо); в) соціально-психологічний – рівень зрілості комунікативної сфери особистості, вміння здійснювати колективно розподілену діяльність, підтримувати стосунки в колективі, уникати деструктивних конфліктів тощо; г) психофізіологічний – готовність систем організму діяти в даному напрямі [8, с. 137].

У словнику психолого-педагогічних понять і термінів “готовність” – стан особистості, який дає їй можливість успішно увійти в професійне середовище, швидко розвиватися в професійному відношенні [24].

У словнику практичного психолога “готовність до дії” – установка, спрямована на виконання якихось дій. Вона передбачає: 1) наявність певних знань, умінь, навичок, а також готовність до протидії перешкод, які виникають під час виконання дій; 2) приписування виконуваного дії якогось сенсу особистісного. Готовність до дії реалізується шляхом прояву своїх окремих складових: нейродинамічної сформованості дій; фізичної підготовленості; психологічних чинників готовності [5].

Серед учених, що в монографічних виданнях приділили увагу феномену готовності, варто виділити тих, що найщільніше підійшли до окресленої проблематики.

Так, психологічну готовність до професійної діяльності розглядали такі вчені: М. Дьяченко і Л. Кандилович, Л. М. Омельченко, В. О. Моляко, В. В. Різник та ін.; готовність до педагогічної діяльності: Т. А. Садова, Н. Кічук, Л. Кондрашова, А. Ліненко, О. Мороз, О. Пехота, В. Сластьонін, Г. Троцько та ін.; готовність педагога до інноваційної діяльності: І. Бех, Л. Омельченко, Ю. Блудова, О. Огієнко, О. Хаустова та ін.

Відомий дослідник В. Сластьонін розкриває готовність як “особливий психічний стан, що характеризується наявністю в суб’єкта образу структури певних дій і постійним напруженням свідомості на їх виконання” [23].

Дослідники В. Богданов і В. Зазикін визначають професійну готовність як інтегративну якість особистості фахівця, у структурі якої є компоненти, що зумовлюють успішність здійснення професійної діяльності в цілому [2].

На думку А. Клімової, “готовність” є складним, особистісним, структурним утворенням, що включає мотиви і спрямовує студентів на усвідомлення необхідності вирішення завдань, є результатом їхньої підготовки до професійної діяльності [12].

Так, Л. Карамушка поняття “готовність” тлумачить як стійке, багатоаспектне та ієрархізоване утворення особистості, що включає низку компонентів, адекватних вимогам, змісту та умовам діяльності, які у своїй сукупності дають змогу суб’єкту успішно здійснювати діяльність [10, с. 94]. Психологічну готовність керівників освітніх організацій до управління вчена розглядає як комплекс мотивів, знань, умінь і навичок, особистісних якостей, що забезпечують успішну взаємодію керівників з учасниками управлінського процесу та ефективність управління загалом. Компонентами зазначеної структури автор називає такі: мотиваційний, когнітивний, операційний та особистісний [10].

Е. Зеєр визначає готовність як активно-діяльнісний стан особистості, що відображає зміст завдання, що перед нею стоїть, та умови його вирішення та відображає умовою вдалого виконання будь-якої діяльності [9]. Він виділяє такі компоненти готовності до діяльності: мотиваційний (відповідальність за виконання завдання), орієнтаційний (знання і уявлення про особливості та умови діяльності, вимоги до неї), операційний (володіння способами та методами діяльності, необхідними знаннями, навичками та вміннями), оцінний (оцінювання своєї готовності та відповідності процесу вирішення завдання оптимальним зразком” [9].

Так, В. Бахарев, С. Максименко визначають готовність до того чи іншого виду діяльності як “цілеспрямоване вираження особистості, що включає її переконання, погляди, відношення, мотиви, почуття, вольові та інтелектуальні якості, знання, навички, вміння, установки” [16, с. 96].

У кандидатській дисертації С. Тарасової розглянуто “готовність менеджера до управлінської діяльності” як психолого-педагогічну таксономію необхідного і достатнього комплексу професійно важливих якостей і властивостей особистості, як інтегроване системою утворення особистості, що характеризує її вибіркову активність при підготовці та включенні до діяльності управління як свідомого і цілеспрямованого процесу впливу на свідомість і поведінку окремих індивідів або членів групи, колективу, організації з метою підвищення організованості та ефективності їх спільної виробничої діяльності [26, с. 10–11].

Українська дослідниця А. Линенко стверджує, що готовність як “особлива якість особистості” передбачає усвідомлену особистістю мотивацію щодо виконання діяльності. У структурі готовності вчена виділяє ставлення до діяльності або настанову, мотиви діяльності, знання про

предмет і способи діяльності, навички та вміння їх практичного втілення [14, с. 31].

Готовність до праці, на думку К. Платонова, має різні тлумачення: широке – готовність до будь-якої діяльності, що виражається в бажанні працювати взагалі; конкретніше – потреба в праці, що стала професією, і визначається як професійний розвиток, так і рівень соціальної зрілості суб'єкта; найбільш конкретне – готовність до безпосередньо майбутньої діяльності. За К. Платоновим, психологічна готовність до праці визначається як стійкий результат трудового виховання або як результат тимчасової психічної підготовки чи психологічної мобілізації в певний період психологічного стану, що визначається наявністю потреби в праці [22, с. 110].

Висновки. Отже, проаналізувавши сутність понять “готовність”, “готовність до діяльності”, “професійна готовність”, ми можемо зробити висновки, що готовність до фінансово-економічної діяльності керівників навчальних закладів – стан специфічної активності суб'єктів управлінської роботи, метою якої є цілепокладання, мотивація, планування, організація, упорядкування, контроль за рухом, обміном, примноженням, збереження матеріальних, інтелектуально-інформаційних, кадрових, естетичних, іміджевих та інших цінностей як усередині освітньої системи, так і зовні.

Таким чином, фінансово-економічна діяльність керівників навчальних закладів – специфічна активність суб'єктів управлінської роботи, метою якої є цілепокладання, мотивація, планування, організація, упорядкування, контроль за рухом, обміном, примноженням, збереження матеріальних, інтелектуально-інформаційних, кадрових, естетичних, іміджевих та інших цінностей як усередині освітньої системи, так і зовні.

Список використаної літератури

1. Атлас по психологии : информ.-метод. пособие курса “Психология человека”. – Москва : Педагогическое общество России, 2004. – 276 с.
2. Богданов В. Н. Введение в акмеологию / В. Н. Богданов, В. Г. Зазыкин. – Калуга : КГПУ, 2001. – 144 с.
3. Бринченко П. В. Аналіз фінансового стану підприємства-банкрута / А. П. Бринченко. – Київ : Факт, 2005. – 68 с.
4. Булкот Г. В. Зміст аналізу фінансового стану при банкрутстві та санації / Г. В. Булкот, О. М. Галенко // Европейская наука XXI века – 2007 : материалы II Международной научно-практической конференции. – Днепропетровск : Наука и образование, 2007. – Т. 3. Экономические науки. – С. 7–10.
5. Головин С. Ю. Словарь практического психолога / С. Ю. Головин. – Минск : Харвест, 1998.
6. Горицкая Н. Финансовая стратегия / Н. Горицкая // Финансовый директор. – 2005. – № 11. – С. 74–77.
7. Дрожжина Т. В. Економічна абетка директора школи / Т. В. Дрожжина. – Харків : Основа, 2012. – 208 с.
8. Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України ; голов. ред. В. Г. Кремень. – Київ : Юрінком Інтер, 2008. – 1040 с.
9. Зеер Э. Ф. Профориентология: Теория и практика : учебное пособие для высшей школы / Э. Ф. Зеер, А. М. Павлова, Н. О. Садовникова. – Москва : Академический Проект ; Екатеринбург : Деловая книга, 2004. – 192 с.

10. Карамушка Л. М. Психологія управління закладами середньої освіти : монографія / Л. М. Карамушка. – Київ : Ніка-Центр, 2000. – 332 с.
11. Карпов А. В. Психологія менеджмента : учеб. пособ. / А. В. Карпов. – Москва : Гардарики, 2000. – 584 с.
12. Клімова А. Науково-теоретичний аналіз готовності майбутніх менеджерів до управлінської діяльності [Електронний ресурс] / А. Клімова. – Режим доступу: <http://nauka.udpu.org.ua/wp-content/uploads/2013/04/Alla-Klimova.pdf>.
13. Леонтьев А. А. Что такое деятельностный подход в образовании / А. А. Леонтьев // Начальная школа. Плюс. Минус. – 2001. – № 1. – С. 3–6.
14. Линенко А. Ф. Педагогічна діяльність і готовність до неї : монографія / А. Ф. Линенко. – Одеса : ОКФА, 1995. – 77 с.
15. Лях І. О. Методичні рекомендації до оцінки фінансово-економічної діяльності підприємств машинобудування на основі адаптивно-реноваційного підходу / І. О. Лях // Економіка та управління підприємствами машинобудівної галузі: проблеми теорії та практики. – Харків : “ХАІ”, 2013. – № 4 (24) 100. – С. 94–103.
16. Максименко С. Д. Професійне становлення молодого вчителя. / С. Д. Максименко, Т. Д. Щербан. – Ужгород : Закарпаття, 1998. – 105 с.
17. Методичні рекомендації з аналізу і оцінки фінансового стану підприємств [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.uazakon.com/big/text892/pg1.htm>.
18. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 7 (МСБО 7) Звіт про рух грошових коштів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/929_019.
19. Педагогіка : большая современная энциклопедия / авт.-сост. Е. С. Рапацевич. – Минск : Современное слово, 2005. – 719 с.
20. Педагогическая энциклопедия / гл. ред. И. А. Киров. – Москва : Сов. Энцикл., 1964. – Т. 1. – 831 с.
21. Педагогический энциклопедический словарь / гл. ред. Б. М. Бим-Бад ; редкол.: М. М. Безруких, В. А. Болотов, Л. С. Глебова и др. – Москва : Большая Российская энциклопедия, 2003. – 528 с.
22. Платонов К. К. Краткий словарь системы психологических понятий / К. К. Платонов. – Москва : Высшая школа, 1984. – 174 с.
23. Слостенин В. А. Гуманистическая парадигма педагогического образования / В. А. Слостенин // Магистр. – 1994. – № 6. – С. 2–7.
24. Словник психолого-педагогічних понять і термінів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://osvita.ua/school/method/psychology/1270/>.
25. Словник франчайзингу та бізнесу [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://franchising.ua/slovník/ekonomichna-diyalnist/138/>.
26. Тарасова С. М. Формування у майбутніх менеджерів фінансово-економічного профілю готовності до управлінської діяльності : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / С. М. Тарасова. – Кіровоград, 2006. – 20 с.
27. Технічна енциклопедія TechTrend [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://techtrend.com.ua/index.php?newsid=8660>.
28. Черемісова Т. А. Деякі аспекти руху грошових коштів підприємства відповідно до П(С)БО 4 / Т. А. Черемісова // Проблеми та шляхи вдосконалення економічного механізму підприємницької діяльності : зб. наук. праць V Міжнарод. наук.-практ. конф., 4–5 квіт. 2013 р. : у 4 т. – Дніпропетровськ, 2013. – Т. 4. – С. 83. – Режим доступу: http://www.confcontact.com/2013-vdoskonalennya-pidpriemnitsoj-diyalnosti/2013_zhovti_vodi_tom4.pdf.
29. Шашмарьова Л. О. Ефективність економічної діяльності промислового підприємства : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.06.01 / Л. О. Шашмарьова. – Харків, 2000. – 16 с.

Стаття надійшла до редакції 02.02.2017.

Чечура Ю. А. Терминологический базис исследования готовности к финансово-экономической деятельности будущих руководителей учебных заведений

В статье проанализирован терминологический базис исследования готовности к финансово-экономической деятельности будущих руководителей учебных заведений, осуществлен анализ работ, посвященных этому феномену.

Финансово-экономическая деятельность руководителей учебных заведений представлена как специфическая активность субъектов управленческой деятельности, целью которой является целеполагание, мотивация, планирование, организация, упорядочивание, контроль движения, обмена, приумножения, сохранения материальных, интеллектуально-информационных, кадровых, эстетических, имиджевых и других ценностей как внутри образовательной системы, так и снаружи.

Ключевые слова: *руководитель учебного заведения, финансово-экономическая деятельность, деятельность, финансовая деятельность, экономическая деятельность, готовность к деятельности.*

Chechura Yu. Terminological Basis for the Study of Preparedness for Financial and Economic Activity of Future Heads of Educational Institutions

The article analyzes the terminology of the study of preparedness for future financial and economic activity of future heads of educational institutions, and analyzes the works dedicated to this phenomenon.

It is determined that financial activity is certain human activity aimed at saving, accumulation and growth of money stock meant for personal successful operation or operation of a certain enterprise where a person is an employer or an employee. The economic activity of the heads of educational institutions is a form of active achievement of economic and financial goals of the educational institution.

It is emphasized that such activity is a form of active achievement of consciously set goals by the subject; it doesn't cover his or her attitude towards this goal, or reality in general.

The author analyzes the essence of the concepts of "readiness", "readiness for activity", "professional readiness", and as a result, concludes that readiness for financial and economic activity of educational institutions heads is referred to as a certain state of specific activity of managerial staff whose purpose is goal-setting, motivation, planning, organization, ordering, control, exchange, multiplication, preservation of material, intellectual and informational, personnel, aesthetic, image and other values both inside and outside the system of education.

The author's definition of the financial and economic activity of the heads of educational institutions is presented. It is referred to as a certain specific activity of managerial staff, whose purpose is goal-setting, motivation, planning, organization, organization, control, exchange, multiplication, and preservation of material, intellectual-information, personnel, aesthetic, image and other values both inside and outside the system of education.

Key words: *head of educational institution, financial and economic activity, activity, financial activity, economic activity, readiness for activity.*